

jumătate din participanții la studiu consideră important ca profilul paturilor instituției spitalicești să corespundă cu necesitatea de servicii a populației arondate și structura demografică a acesteia. Alți factori considerați de majoritatea respondenților determinanți în selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești sunt rata letalității până la 5%, lipsa cazurilor de malpraxis, durata medie de spitalizare 5-7 zile, rata minimă de transfer în alte spitale pentru tratament. Satisfacția pacienților este un factor determinant de selectare a prestatorilor de servicii medicale pentru 43,4% din respondenți, iar lipsa plângerilor și petițiilor din partea pacienților – pentru 34%.

Participanții la interviuri în profunzime consideră că selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești trebuie să fie realizată în condiții echitabile, cu participarea activă a tuturor actorilor implicați, iar selectarea prestatorilor trebuie să fie axată în primul rând pe nevoile pacienților din raza de deservire.

Concluzii: Actualul sistem spitalicesc este supradimensionat în coraport cu activitatea prestată și neadaptat la necesitățile populației, consemnând rezerve cu referire la asigurarea cu personal medical (preponderent medici), atestând insuficiența calificării personalului medical, astfel că prestatorii nu pot realiza servicii medicale calitative și complexe (spre exemplu în cadrul programelor speciale), înregistrând un număr și profil al paturilor neracordat la volumul și structura maladiilor din zona deservită, persistând comunicarea defectuoasă cu pacienții, sporind astfel gradul de insatisfacție a acestora față de serviciile medicale oferite. Aprobarea unor criterii de selectare a prestatorilor de servicii medicale spitalicești clar definite și transparente va motiva instituțiile medico-sanitare să valorifice rezervele constatate și să devină mai eficiente.

Cuvinte cheie: *factorilor determinanți, criterii, selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești.*

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI ȘI PRACTICI ALE MEDICILOR ȘI FACTORILOR DE DECIZIE PRIVIND DEȘERTURILE MEDICALE

Sergiu OTGON

Nicolae JELAMSCHI

Scopul: Analiza cunoștințelor, atitudinilor și practicilor medicilor și factorilor de decizie cu privire la deșerturile medicale pentru elaborarea unui set de recomandări privind combaterea fenomenului deșertificării medicale în Republica Moldova.

Obiective: Analiza datelor și studiilor internaționale, regionale și naționale privind deșerturile medicale; evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor medicilor cu privire la deșerturile medicale; evaluarea percepțiilor factorilor de decizie din sănătate privind fenomenul deșerturilor medicale și soluțiile de combatere a acestuia; elaborarea unui set de recomandări privind mitigarea fenomenului deșertificării medicale din Republica Moldova.

Materiale și metode: Tipul de studiu – epidemiologic, descriptiv, transversal, mixt cu elemente analitice, efectuat prin chestionarea a 402 medici (realizat în Google Forms, repartizat și completat în format online și pe suport de hârtie) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova și realizarea a 5 focus-grupuri cu factorii de decizie din sănătate, în perioada noiembrie 2022-

martie 2023. Metodele studiului: istorică, epidemiologică, sociologică, comparativă, grafică, analitică.

Rezultate obținute: Din întregul eșantion al studiului: 267 (66,4%) din respondenți au constituit medici de gen feminin și 135 (33,6%) din respondenți au fost de gen masculin. În același timp, 18,7% aveau vârsta sub 35 de ani, 22,4% aveau între 35 și 44 de ani, 28,9% erau din grupul de vârstă 45-54 de ani, iar 121 de respondenți aveau peste 55 de ani. Cea mai mare parte din respondenți (36,6%) au declarat activitatea profesională de bază în cadrul profilului asistență medicală primară, 21,4% activează într-o funcție de profil terapeutic, 16,4% provin din segmentul sănătate publică, 13,9% din profilul chirurgical, 1% activează în profilul stomatologic, 0,5% activează în profilul farmaceutic, pe când 10,2% au identificat activitatea sa profesională de bază în alte profiluri decât cele menționate. Majoritatea celor intervievați recunosc lipsa sau insuficiența personalului medical în teritoriul deservit (83,8%) și dificultățile în a atrage tineri specialiști în aceste zone (63,4%) drept principalele caracteristici ale unui deșert medical. Salariul ne atractiv în țară (83%), migrația populației în afara hotarelor țării (76%) și scăderea numărului total al populației (60%) sunt considerate principalele cauze ale deșertificării medicale în Republica Moldova.

Deșerturile medicale se întâlnesc, preponderent, în mediul rural (62%), iar asistența medicală primară (74%) este cel mai afectat sector din sistemul de sănătate. Circa jumătate din respondenți (49%) nu consideră localitatea în care trăiesc o zonă de deșert medical, iar 71% ar simți emoții preponderent negative dacă ar fi etichetați ca locuitori ai unei zone de deșert medical. Practicarea profesiei într-o zonă de deșert medical este considerată neatractivă pentru medici per ansamblu (71%), în special pentru tinerii specialiști (75%) și medicii rezidenți (75%). Doar 50% din medici s-ar implica personal în combaterea fenomenului deșertificării medicale, dar ar solicita un salariu între 20 și 40 de mii de lei (54%) sau chiar mai mare de 40 de mii de lei (43%) pentru aceasta. Ministerul Sănătății (89%) și autoritățile publice locale (56%) sunt considerate principalele instituții responsabile de combaterea fenomenului deșertificării medicale și doar 15% din medici consideră fiecare lucrător medical responsabil de aceasta. Garantarea tuturor medicilor dintr-un deșert medical a unor condiții contractuale preferențiale (87%), bonusuri și sporuri anuale (81%) și diverse stimulente non-financiare (80%) au fost considerate soluții eficiente în combaterea deșerturilor medicale în Republica Moldova.

Concluzii: Deșertificarea medicală este un proces multifactorial și, în mare măsură, depinde de contextul național și de standardele de referință utilizate. Fenomenul deșerturilor medicale poate fi considerat prezent în Republica Moldova și trebuie inclus în agenda politică a autorităților centrale și locale. Soluțiile de mitigare examinate în studiu pot fi eficiente doar prin fortificarea cooperării intersectoriale, dialog continuu între diferiți factori de decizie și profesioniștii din sănătate și implicarea acestora în elaborarea și implementarea politicilor cu privire la combaterea fenomenului deșertificării medicale din țară.

Cuvinte cheie: *deșert medical, deșertificare medicală, insuficiență de lucrători medicali, acces limitat la servicii de sănătate.*